

7. o. Földrajz: Ázsia kulturái és vallásai (Szövegértés)

A vallás hatással van az emberi közösségekre, az életmódra, a táplálkozásra, az öltözködésre. Kihat a házassági, a családalapítási szokásokra. A vallás sok helyen meghatározza, hogy ki milyen munkát végez, milyen a nemek és a korok szerinti munkamegosztás. Jelentős hatása van a különböző népek egymás közötti viszonyára. Különösen igaz ez Ázsia ősi kultúráira.

A Föld népességének több mint 80%a tartozik valamilyen vallási közösséghez. Nagyon sokféle vallás létezik a világon, amelyek mind másképp fogalmazzák meg a világhoz való viszonyukat, más válaszokat adnak az étellel és a halállal kapcsolatos kérdésekre. Az embereknek, minden népnek és minden kornak megvan a maga vallása. A legnagyobb lélekszámú és a világ társadalmikulturális fejlődése szempontjából jelentős vallások a világvallások. Közös jellemzőjük, hogy Ázsiában van a bölcsőjük.

Egyetlen istenben hisznek

A világvallások közül a kereszténység, a zsidó és az iszlám egyistenhívő vallások, amelyek közös gyökerekkel rendelkeznek. Fejlődésük során nagy hatással voltak egymásra. Mindhárom a Közel-Keleten jelent meg, és innen indult világhódító útjára.

A legnagyobb világvallás, a kereszténység a Kr. sz. 1. században jött létre. A keresztények hite szerint Jézus Krisztus Isten fia, aki kereszthalálával megváltotta az emberiséget a bűntől. A vallás szent könyve a Biblia, ami többek között tartalmazza a legfőbb parancsolatokat, amelyek szerint a keresztény embernek élnie kell. A történelem folyamán a keresztény vallás több ágra szakadt, és a különböző irányzatai szerte a világon elterjedtek.

A kereszténység elterjedése Ázsiában elsősorban az európai hódítóknak, gyarmatosítóknak köszönhető. A Szibériát birtokba vevő, főleg orosz telepesek magukkal hozták keleti (ortodox) keresztény hitüket. A Fülöp-szigeteken a gyarmatosító spanyolok terjesztették el a katolicizmust, létrehozva ezzel egy majd 100 milliós keresztény közösséget Kelet-Ázsiában. Mindezek mellett Európa és Ázsia határán, Örményországban található a világ egyik legősibb keresztény közössége is.

A Föld népességének közel egynegyed része a legfiatalabb világvallás, az iszlám vallás híve, ők a muszlimok. A vallás előírásai a muszlimok mindennapi életét alapvetően meghatározzák.

Az iszlám kultúrák egy részében a nők nem egyenrangúak a férfiakkal, korlátozottan vállalhatnak munkát és vehetnek részt a közéletben.

Az ázsiai iszlám országok rendkívül sokszínűek, rendkívül sokféle vallási irányzatot, népet, kultúrát foglalnak magukba. Ez gyakran szül konfliktusokat az egyes országok között, vagy akár azokon belül is.

Az iszlám vallás híveinek öt fő kötelességük van, amit a Hit öt oszlopának is neveznek:

- elfogadni és hirdetni, hogy Allah az egyetlen isten és Mohamed az ő prófétája;
- naponta ötször kell imádkozni az előírások szigorú betartásával, Mekka felé fordulva;
- a Ramadán-havi böjt hónapjában napkeltétől napnyugtáig nem vehetnek magukhoz ételt;
- jótékonykodás a szegények javára;

- életükben legalább egyszer el kell zárándokolniuk Mekkába.

Számos étkezési előírást is be kell tartaniuk: tilos a sertéshús, a vér, valamint a szeszes italok fogyasztása. Egyes irányvonalainál tilos a szent helyeken az emberábrázolás, ezért az iszlám építészet elsősorban növényi mintákat és a Koránból vett idézeteket használ díszítőelemként.

A vallási és a világi hatalom az iszlámban nem különül el élesen. Az iszlám törvények rendkívül szigorúak, előfordul az elítélt személyek nyilvános megkorbácsolása, csonkítása, lefejezése is.

A három egyistenhívő vallás közül a zsidó vallás (judaizmus) alakult ki a legrégebben. A több mint 3000 éve létező vallás és nép története szorosan összefonódott. A judaizmus vallási törvényei szintén erősen szabályozzák a zsidók mindennapi életét. Az étkezési szokások, a szombati munkavégzés tilalma, az ünnepek rendjének szigorú megtartása, az öltözködésre és a társas érintkezésre vonatkozó vallási előírások napjainkban is erősen élnek a társadalomban.

Az „örök vallás”

A hinduizmusnak – az előző vallásokkal ellentétben – nincs létrehozója, hosszú folyamat során alakult ki. A hinduk szerint a világot a mindent átfogó egyetemes világtörvény irányítja. Alapvető tanításai közé tartozik a lélekvándorlás tana, amely közvetve a belenyugvásra, a fennálló társadalmi rend elfogadására nevel. A vallás hatására jött létre a kasztrendszer Indiában. A zárt társadalmi csoportokra, kasztokra tagolódó merev társadalmi szerkezet a mai napig fellelhető vidéken. A nagyvárosokban a gyors gazdasági átalakulás, az oktatási rendszer fejlődése fokozatosan lebontja a kasztrendszer által állított társadalmi korlátokat. A szent folyó, a Gangesz partján fekvő Váránaszi egyike a hinduizmus hét szent városának

A cél a megvilágosodás

A buddhizmus a Kr. e. 6. században alakult ki Indiában Buddha (a „megvilágosodott”) tanításai alapján. Az új vallás elveti a kasztrendszert, de elfogad egyfajta világtörvényt. A hit szerint az ember a vágyakról való lemondással, a lélekvándorlásból kiszakadva jut el a teljes megnyugvás, a nirvána állapotába. A buddhisták jellemzője a szeretet, az önzetlenség minden élő iránt.